

Wekelijkse duiding COVID-19-epidemie door het COVID-19-responsteam (RT)

Centrum Infectieziektebestrijding (CIb)
14 februari 2023

RIVM
A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

LCI
T +31 88 689 7000
lci@rivm.nl

Samenvatting

Afgelopen week steeg in Infectieradar het aandeel deelnemers met COVID-19-achtige klachten vergeleken met de week ervoor (van 3,8% naar 4,6%). Het aandeel deelnemers met een positieve coronatestuitslag (SARS-CoV-2) steeg sterk (van 0,6% naar 1,0%) vergeleken met de week ervoor. Verder steeg het aantal aan de GGD gemelde personen met een positieve coronatestuitslag (+15%) en ook het aantal mensen dat zich de afgelopen week bij de GGD liet testen, steeg licht (+11%). In de verpleeghuizen steeg het aantal bewoners met een positieve coronatest (+19%) in de afgelopen week. Het reproductiegetal op basis van meldingen van positieve testen lag op 31 januari op 1,06 (0,85 – 1,29). Het aantal nieuwe ziekenhuisopnames van patiënten met SARS-CoV-2 steeg (+22%) vergeleken met de week ervoor. Het aantal nieuwe patiënten met SARS-CoV-2 op de IC steeg. Er waren 21 IC-opnames, waar dat vorige week 15 opnames waren.

In week 5 (30 januari - 5 februari) steeg het landelijk gemiddelde aantal virusdeeltjes in het rioolwater met 51% ten opzichte van de week ervoor. In de eerste twee dagen van week 6 (6-7 februari) bleef het gemiddelde (vooralsnog) vrijwel gelijk (-5%). In het rioolwater werden in toenemende mate de BA.2.75 en subvarianten en de recombinant XBB gevonden. Ook de omikronvariant BQ.1 werd nog gedetecteerd, naast een aantal andere subvarianten en recombinanten.

Uit de kiemsurveillance blijkt dat het aandeel BQ.1 (inclusief BQ.1.1) inmiddels afneemt en er een toename is van BA.2.75 (inclusief subvariant CH.1.1 die in veel Europese landen toeneemt) en van recombinant XBB (inclusief XBB.1.5). Subvariant XBB.1.5, die in de Verenigde Staten sterk toeneemt in aandeel, laat ook in Nederland een toename zien. Er zijn nu geen aanwijzingen dat deze subvarianten ziekmakender zijn dan de eerdere omikronvarianten.

Conclusie en adviezen

Het aantal virusdeeltjes in het riool is gestegen en ook in Infectieradar is een toename in het aantal mensen met klachten en een positieve test. Er is een stijging in het aantal positief geteste personen gemeld bij de GGD en het aantal bewoners met een positieve coronatest in verpleeghuizen steeg in de afgelopen week. Ook het aantal nieuwe ziekenhuisopnames en het aantal nieuwe patiënten met SARS-CoV-2 op de IC steeg. BQ.1 zorgt momenteel voor de meeste besmettingen, maar neemt af. XBB (inclusief XBB.1.5) en BA.2.75 nemen toe.

Hoewel er een procentuele toename is te zien in de verschillende surveillance bronnen, blijft de toename van het aantal besmettingen op een laag niveau als we kijken naar de absolute aantallen en hebben we overall te maken met een rustig beeld.

Advies coronathermometerstand

Het Responsteam adviseert coronathermometer: **stand 1**.

Gezien de huidige stand van zaken ziet het Responsteam geen aanleiding de coronathermometerstand aan te passen. Deze blijft daarom staan op stand 1: er is beperkte druk op zorgketen en samenleving, en zonder aanvullende maatregelen wordt geen risico op significante impact op druk op de zorg en ziektelast verwacht.

Signalen

A) Epidemiologische situatie

Afgelopen week steeg in Infectieradar het aandeel deelnemers met COVID-19-achtige klachten vergeleken met de week ervoor (van 3,8% naar 4,6%). Het aandeel deelnemers met een positieve coronatestuitslag (SARS-CoV-2) steeg sterk (van 0,6% naar 1,0%) vergeleken met de week ervoor. Verder steeg het aantal aan de GGD gemelde personen met een positieve coronatestuitslag (+15%) en ook het aantal mensen dat zich de afgelopen week bij de GGD liet testen liet een lichte stijging zien (+11%). In de verpleeghuizen steeg het aantal bewoners met een positieve coronatest (+19%) in de afgelopen week. Het reproductiegetal op basis van meldingen van positieve testen lag op 31 januari op 1,06 (0,85 - 1,29). Het aantal nieuwe ziekenhuisopnames van patiënten met SARS-CoV-2 steeg (+22%) vergeleken met de week ervoor. Het aantal nieuwe patiënten met SARS-CoV-2 op de IC steeg. Er waren 21 IC-opnames, waar dat vorige week 15 opnames waren.

B) COVID-19 ziekenhuisopname naar vaccinatiestatus

In de periode van 3 oktober 2022 tot en met 6 februari 2023 hadden personen van 60 jaar of ouder die een herhaalprik in de najaarsronde hebben gekregen een 56% lager risico op ziekenhuisopname dan personen die minimaal één vaccinatie maar niet een herhaalprik in de najaarsronde hebben gekregen (relatieve risicoverschil (RRV) -56%, 95% BI -59;-54). Voor personen met een herhaalprik in de najaarsronde in de leeftijdsgroep 40-59 jaar was het risico op ziekenhuisopname 41% lager (RRV -41%, 95% BI -54;-24), in de leeftijdsgroep 60-79 jaar was het risico 59% lager (RRV -59%, 95% BI -63;-56) en in de leeftijdsgroep 80+ was het risico 53% lager (RRV -53%, 95% BI -57;-49).

De vergelijking tussen personen met verschillende vaccinatiestatusen geeft niet alleen het effect van de herhaalprik in de najaarsronde weer. Dit komt omdat deze mensen ook kunnen verschillen in kwetsbaarheid (onderliggende aandoeningen), het aantal eerder doorgemaakte infecties en het aantal ontvangen vaccinaties voorafgaand aan de najaarsronde.

C) Clusters en signalen GGD

Er zijn geen bijzondere clusters of signalen vanuit de GGD'en.

D) Rioolwatersurveillance

In week 5 (30 januari - 5 februari) steeg het landelijk gemiddelde aantal virusdeeltjes in het rioolwater met 51%, naar 684 x 100 miljard virusdeeltjes per 100.000 inwoners. De rioolcijfers waren het hoogst in Zaanstreek-Waterland, waar ook de sterkste stijging plaatsvond (+166%). In de eerste 2 dagen van week 6 (6-7 februari) bleef het landelijk gemiddelde (vooralsnog) vrijwel gelijk, dit daalde namelijk zeer licht met 5% naar 647 x 100 miljard virusdeeltjes per 100.000 inwoners. De rioolcijfers waren het hoogst in Zuid-Holland-Zuid, waar ook de sterkste stijging plaatsvond (+136%).

In de meest recent geteste rioolwatermonsters (uit week 5) werden de specifieke mutaties voor de BA.2 en BA.2.75 (en subvarianten hiervan) en de recombinant XBB in toenemende mate gevonden. Ook werden andere recombinanten en subvarianten van de BA.4 en BA.5 nog gedetecteerd, zoals de BQ.1-subvariant. In het aanvullende onderzoek van het afvalwater afkomstig van Schiphol zijn geen bijzondere varianten waargenomen. Ook hier werden de BA.2.75-subvarianten en recombinanten zoals XBB gedetecteerd.

E) Kiemsurveillance/virusvarianten

Sinds begin 2022 zien we vooral veel verschillende varianten rondgaan die allemaal bij de omikronfamilie horen: de subvarianten BA.1 t/m BA.5. Maar ook binnen deze subvarianten ontstaan weer veranderingen. Dit zien we ook in het buitenland.

Nadat eerst BA.1, BA.2 en daarna BA.5 dominant waren in Nederland, is BQ.1 (inclusief BQ.1.1) sinds week 48 verantwoordelijk voor de meeste besmettingen. BQ.1 (inclusief BQ.1.1) neemt inmiddels af. We zien een toename van BA.2.75 (inclusief subvariant CH.1.1 die in veel Europese landen toeneemt) en van recombinant XBB (inclusief XBB.1.5). Subvariant XBB.1.5, die in de Verenigde Staten sterkt toeneemt in aandeel, laat ook in Nederland een toename zien. Hetzelfde geldt voor XBF, een recombinant die in Australië toeneemt, al zijn de aantallen nog beperkt. Er zijn nu geen aanwijzingen dat deze subvarianten ziekmakender zijn dan de eerdere omikronvarianten.

De nieuwste berekeningen wijzen erop dat XBB (inclusief XBB.1.5) mogelijk over enige tijd dominant wordt. Echter, ook BA.2.75 (inclusief CH.1.1) en XBF nemen toe. Het is dus ook mogelijk dat meerdere subvarianten nog geruime tijd naast elkaar circuleren. Ook kunnen weer nieuwe (sub)varianten opkomen. De aantallen monsters beschikbaar voor sequentieanalyse lopen terug. Daarmee zijn de berekeningen minder zeker.